

Assembler, HUB

ISU cv 2

www.fit.vut.cz/person/isakin/public/isu

Proč assembler?

- Programování OS
- Překladače
- Optimalizace
- Ladění bez zdrojového kódu

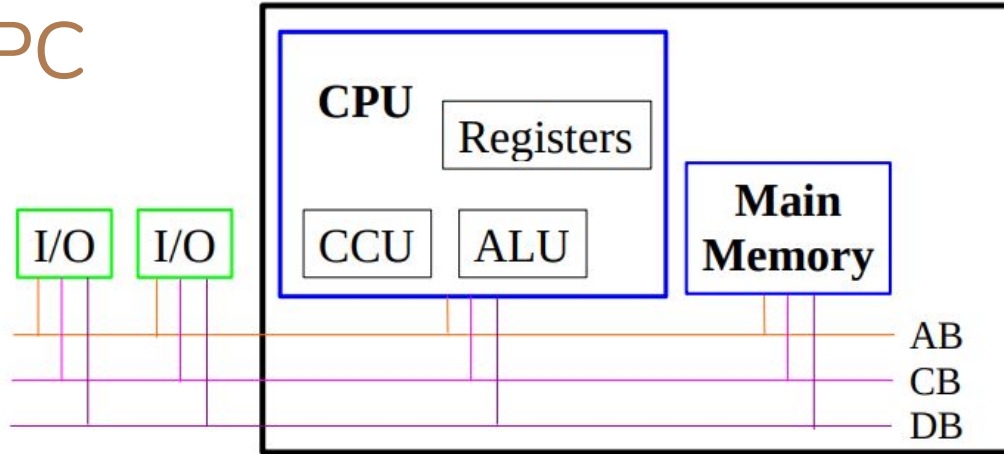
Co je to assembler?

- Nízkoúrovňový programovací jazyk
- Symbolické instrukce procesoru
- Překlad jazyka na jiný jazyk
- Po překladu binárka (0,1)
- Pracuje přímo s registry

Hardware

Schéma PC

CPU	Central Processing Unit (procesor)
ALU	Arithmetic and Logic Unit
CCU	Central Control Unit (řadič)
I/O	Input/Output Unit
AB, CB, DB	Address Bus, Control Bus, Data Bus

Pojmy a průjmy

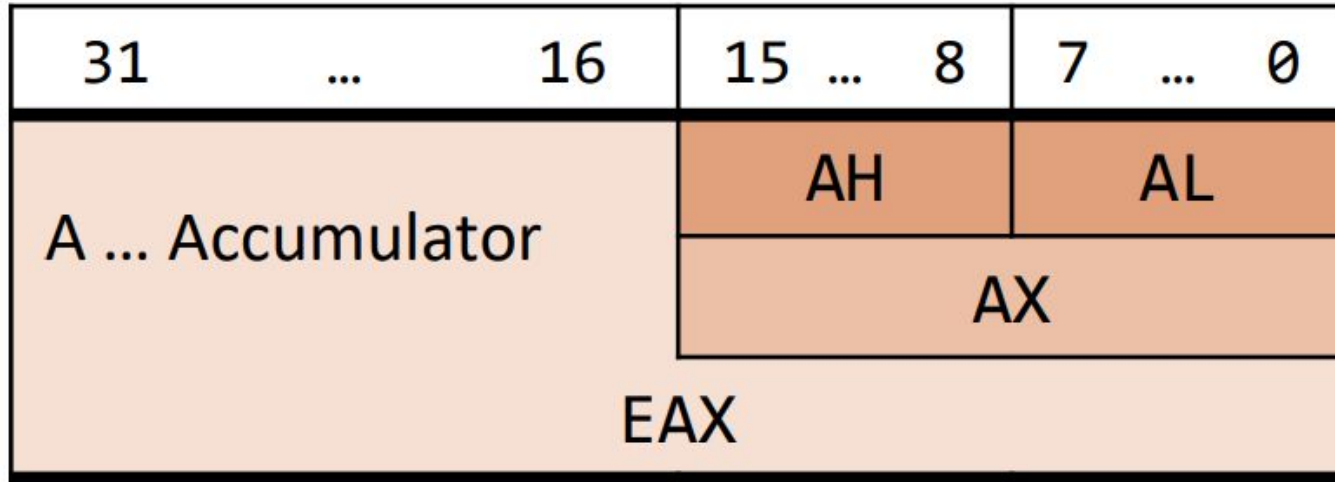
- **Procesor**

- CPU = Centrální procesorová jednotka
- ALU = Aritmeticko-logická jednotka
 - Procesor vždy pracuje s celými čísly v doplňkovém kódu
- FPU = Floating-point unit = Matematický koprocesor
- budeme pracovat s procesory z rodiny x86 v **32b** režimu

Pojmy a průjmy

- **Register**
 - velmi malé a rychlé úložiště
 - Součástí procesoru, velikost záleží na architektuře
 - Uchovávají data a adresu
- Typy registrů
 - **Datové** ("a", "b", "c", "d") ("a"= EAX || AX || AH || AL)
 - **Ukazatelé** (EIP - ukazuje na následující instrukci, ESP - offset programového zásobníku (push,pop), EBP - referencování proměnných předávaných do subrutiny)
 - **Indexové** (ESI - zdrojový index pro operaci s řetězci, EDI - cílový - || -)

Register

Register

31	30	29	28	27	26	25	24	23	22	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0							
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1							
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1							
																								AL = 1 (3)														
																AH = 1 (1)																						
																								AX = 257 (259)														
EAX = 65 793 (65 795)																																						

31 ... 16	15 ... 8	7 ... 0
A ... Accumulator	AH	AL
	AX	
EAX		
B ... Base	BH	BL
	BX	
EBX		
C ... Counter	CH	CL
	CX	
ECX		
D ... Data	DH	DL
	DX	
EDX		
Code Segment	CS	
Data Segment	DS	
Extra Data Seg.	ES	
Stack Segment	SS	

31 ... 16	15 ... 0
SP ... Stack Pointer	SP
ESP	
BP ... Base Pointer	BP
EBP	
SI ... Source Index	SI
ESI	
DI ... Destination Index	DI
EDI	
IP ... Instruction Pointer	IP
EIP	
registr příznaků	FLAGS
EFLAGS	

H ... High byte, L ... Low byte

E ... Extended (= 32bitový režim)

další segmentové registry – FS, GS

Pojmy a průjmy

- Status register - (E)**FLAGS** -> příště
 - https://en.wikipedia.org/wiki/FLAGS_register
 - CF - Carry flag - příznak přenosu ven
 - PF - Parity flag - sudý počet jedniček
 - ZF - Zero flag - výsledek je nula
 - SF - Sign flag - záporné číslo
 - OF - Overflow flag - znaménkové přetečení

15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0
0	NT	IOPL		OF	DF	IF	TF	SF	ZF	0	AF	0	PF	1	CF

Pojmy a průjmy

- **Instrukce**

- Označení kódového příkazu pro provedení elementární operace procesoru
- Elementární příkazy určující činnost procesoru
- Jméno (+ operandy), na pořadí záleží!
- název operand1, operand2
 ADD EAX, 5
 MOV CX, AX

- Posloupnost instrukcí ⇒ Strojový kód

Vývojová prostředí

Vývojová prostředí

- Nasm a GoLink (viz. moodle ISU)
- SASM IDE
- **ISU HUB**
- další

NASM + GCC

- Terminálový nástroj, který umožňuje překlad kódu v jazyce symbolických instrukcí a jeho ladění.
- Není třeba nic nastavovat (pouze nahrát knihovnu).
- K dispozici na merlinovi

SASM

- Grafický nástroj, který umožňuje překlad kódu v jazyce symbolických instrukcí a jeho ladění.
- Není třeba nic nastavovat (pouze nahrát knihovnu).
- Kromě funkcí, které budeme potřebovat v tomto prostředí nic jiného nenajdete.
- <https://dman95.github.io/SASM/english.html>

SASM

The image shows two screenshots of the SASM IDE. The left screenshot shows the source code editor with assembly code. The right screenshot shows the debugger interface with various panels like Memory, Registers, and Disassembly. Callouts in different colors point to specific features and code elements.

Spuštění (Start)

Překlad (Compile)

Debugger

Velikost vypisované hodnoty (byte, word, ...) (Size of the value being displayed (byte, word, ...))

Skok na další breakpoint (Jump to the next breakpoint)

Krokování - po řádcích, skok do funkce (Step-through - by lines, jump to function)

Stop

Výpis paměti (Memory dump)

Zobrazení registrů (Register view)

Změna formátu (bin, hex, ...) (Change format (bin, hex, ...))

Pokud pracujete s polem (If you are working with an array)

```
1  %include "rw32-2018-sasm.inc"
2
3  section .data
4      ; zde budou vaše data
5      var db 5
6      msg db 'Hello',0
7      len equ $ - msg
8      count equ 'a'
9  section .bss
10     var1 resb 1
11
12 section .text
13 main:
14     mov ebp, esp ; kvůli debuggování
15
16     ; zde bude váš kód
17     mov eax, dword 111
18     mov dl, [msg+1]
19     mov al, byte 5
20     mov bl, len
21     mov [var1], byte 5
22
23     xor eax, eax ; návratový kód
24     ret ; návrat z funkce
```

[13:07:25] Built successfully.
[13:07:25] Debugging started...
[13:26:07] Debugging finished.

[13:35:36] Built successfully.
[13:35:36] Debugging started...

(Debug mode)

Výpis hodnoty proměnné var: **var**
Výpis hodnoty z registru ax: **\$ax**
Výpis adresy len: **&len** (např. při použití *equ*)

ASM - Knihovna “rw32-2022.inc”

- Předdefinované funkce
- Pro zjednodušení života
- Vytvořené FOgem
- Ke stažení na stránce ISU <https://moodle.vut.cz/course/>
- Pro SASM ulož do /usr/share/sasm/include/rw32-2022.inc

ISU HUB

- Online kompilator v prohlížeči
- Pro zjednodušení života
- Vytvořené FOgem
- isu.fit.vutbr.cz

Let's code

ASM - 3 sekce

- **section .data**
 - Deklarace a definice inicializovaných dat a konstant
 - Globální proměnné se známou počáteční hodnotou
- **section .bss**
 - Deklarace proměnných (definice v programu)
 - Globální proměnné s neznámou počáteční hodnotou
 - Část paměti vyplněná nulami na začátku
- **section .text**
 - Kód, má fixní velikost

Základní struktura

```
%include 'rw32.inc'
```

```
section .text
```

```
main:
```

```
    ret
```

Instrukce MOV

```
mov eax, 5           ; vlož 5 (desítkově)
mov ebx, 1010b      ; vlož 10 (binárně)
mov ecx, 0xFF       ; vlož 255 (hexa)
mov edx, ecx        ; přesun mezi registry ECX -> EDX
mov ah, al          ; přesun mezi registry AL -> AH
mov ah, ax          ; přesun mezi registry AX -> AH
mov eax, 1
mov bh, al
```

Instrukce ADD, SUB

add eax, 5 ; co je v eax?

add eax, ebx

add ah, 1 ; co je v eax?

sub eax, ebx

sub eax, 10b

Instrukce INC, DEC

```
add eax, 5
```

```
inc eax
```

```
inc al
```

```
dec eax
```

```
dec al
```

Instrukce CALL

```
%include 'rw32.inc'
```

```
call ReadInt16
```

```
call WriteInt16
```

```
call WriteNewLine
```

Instrukce NOP

`nop`

Úkoly ...